ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

12. oktoober 2011 *

Kohtuasjas T-224/10,

**Association belge des consommateurs test-achats ASBL,** asukoht Brüssel (Belgia), esindajad: advokaadid A. Fratini ja F. Filpo,

hageja,

*versus*

**Euroopa Komisjon,** esindajad: N. Khan, A. Antoniadis ja R. Sauer,

kostja,

keda toetab

**Électricité de France (EDF),** asukoht Pariis (Prantsusmaa), esindajad: esialgu advokaadid C. Lazarus, A. Amsellem ja A. Fontanille, seejärel advokaadid C. Lazarus ja A. Creus Carreras,

menetlusse astuja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

mille ese on nõue tühistada komisjoni 12. novembri 2009. aasta otsused K(2009) 9059 ja K(2009) 8954, millest esimesega tunnistatakse koondumine (asi COMP/M.5549 – EDF/Segebel) nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40) alusel ühisturuga kokkusobivaks ja teisega otsustatakse tagasi lükata Belgia pädevate ametiasutuste taotlus anda nimetatud asja käsitlemine neile osaliselt üle osutatud määruse artikli 9 alusel,

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees E. Moavero Milanesi (ettekandja), kohtunikud N. Wahl ja S. Soldevila Fragoso,

kohtusekretär: ametnik N. Rosner,

arvestades kirjalikus menetluses ja 11. mai 2011. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

**otsuse**

## Vaidluse taust

1 Hageja, Association belge des consommateurs test-achats ASBL, on mittetulundusühing, mille peamine eesmärk on kaitsta tarbijate huve eeskätt Belgias. Ühing

ei sõltu avaliku võimu asutustest ja seda rahastatakse liikmete osamaksetest. Oma 350 000 liikmega on see Belgia suurim tarbijate ühendus.

2 Hageja sai 2009. aasta juunis teada, et Électricité de France (EDF) on teatanud kavatsusest omandada ainukontroll valdusettevõtja Segebel SA üle (edaspidi „asjaomane koondumine"), mille ainsaks varaks oli 51 % osalus SPE SA-s, mis on Belgia suuruselt teine elektriettevõtja GDF Suez SA kontrollitava ajaloolise ettevõtja Electrabel SA järel. Käesoleva kohtuasja asjaolude toimumise ajal kuulus 84,6 % EDF-i aktsiatest Prantsuse riigile. Sellele riigile kuulus ka 35,91 % vähemusosalus GDF Suezis. Osalusi haldas Agence des participations de l'État (riigiosaluste agentuur) kahe erineva osakonna kaudu.

3 Hageja saatis 23. juunil 2009 Euroopa Ühenduste Komisjonile kirja, et väljendada oma muret asjaomase koondumise üle (edaspidi „23. juuni 2009. aasta kiri"). Seoses sellega palus ta komisjonil analüüsida väidetavaid kahjulikke tagajärgi, mida tekitab konkurentsile – eelkõige Belgia gaasi- ja elektriturul – Prantsuse riigi esinemine EDF-i ja GDF Suezi aktsionäride hulgas. Ühtlasi osutas hageja, et kuna asjaomane koondumine avaldab mõju toodetele või teenustele, mida kasutab lõpptarbija, siis soovib ta olla ära kuulatud kooskõlas komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 802/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (ELT L 133, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 88), artikli 11 punktiga c.

4 Komisjon vastas hagejale 20. juulil 2009, et tema märkused võetakse arvesse asjaomase koondumise analüüsi raames, kuna seda peetakse ühenduse seisukohalt oluliseks koondumiseks.

5 Kooskõlas nõukogu 20. jaanuari 2004. aasta määrusega (EÜ) nr 139/2004 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT L 24, lk 1; ELT eriväljaanne 08/03, lk 40) teatas EDF asjaomasest koondumisest komisjonile 23. septembril 2009. Seejärel avaldati 30. septembril 2009 Euroopa Liidu Teatajas (ELT C 235, lk 26) teatamise kohta teatis (edaspidi „eelteatis"), millega paluti huvitatud kolmandatel isikutel esitada oma märkused. Sellele teatisele hageja ei reageerinud.

6 Belgia konkurentsiasutus esitas 14. oktoobril 2009 komisjonile taotluse anda asjaomase koondumise käsitlemine Belgia elektriturgu silmas pidades määruse nr 139/2004 artikli 9 lõike 3 punkti b alusel osaliselt üle (edaspidi „üleandmistaotlus").

7 Komisjon alustas asjaomase koondumise menetlemist, saates küsimustikud klientidele, konkurentidele, tarnijatele ja kutseühingutele, samuti Commission de régulation de l'électricité et du gaz belge'ile (CREG, Belgia elektri- ja gaasituru reguleerimise komisjon). Muu hulgas tegi EDF-i poolt 23. oktoobril 2009 esitatud kohustuste ettepanek läbi turutesti, mis seisnes konsulteerimises 20 erineva osapoolega, eeskätt teatavate elektritootjate ja -tarnijatega, CREG ja Belgia konkurentsiasutusega.

8 Komisjon võttis 12. novembril 2009 vastu esiteks otsuse K(2009) 8954 (asi COMP/M.5549 – EDF/Segebel) (edaspidi „üleandmisest keeldumise otsus"), millega ta lükkas tagasi Belgia pädevate ametiasutuste taotluse anda nimetatud asja käsitlemine neile osaliselt üle, ja teiseks otsuse K(2009) 9059 (asi COMP/M.5549 – EDF/Segebel) (edaspidi „heakskiitmisotsus"), millega ta tunnistas asjaomase koondumise ühisturuga kokkusobivaks. Heakskiitmisotsus on vastu võetud määruse nr 139/2004 artikli 6 lõike 1 punkti b ja lõike 2 alusel. Arvestades EDF-i ettepanekus ette nähtud kohustusi muudetud kujul, leidis komisjon, et asjaomane koondumine ei tekita enam tõsiseid kahtlusi ühisturuga kokkusobivuses ja niisiis võib selle heaks kiita

koondumiste kontrollimenetluse nimetatud sätetega reguleeritud etapil (edaspidi „esimene etapp"), alustamata sama määruse artikli 6 lõike 1 punktis c sätestatud menetlust (edaspidi „teine etapp").

9 Heakskiitmisotsusega andis komisjon hinnangu, et asjaomane koondumine puudutab Belgias, Prantsusmaal ja Madalmaades ainult mõningaid elektri- ja gaasiturgusid. Belgia turgudest puudutab see esiteks elektrienergia tootmise, hulgi- ja jaemüügiturgu (põhjendused 15–117), teiseks tasakaalustavate teenuste ja abiteenuste turgu (põhjendused 118–130) ning kolmandaks väikeste ja suurte tööstuslike tarbijate varustamise jaekaubandusturgu (põhjendused 131–152). Kuna kohalike tarbijate elektrienergia ja gaasiga varustamise turul tegutses ainult SPE, kuid mitte EDF, ei peetud seda turgu asjassepuutuvaks (põhjendused 11 ja 139).

10 Seoses asjaomase koondumise võimaliku ühepoolse mõjuga on heakskiitmisotsuses sedastatud, et enne teatatud tehingut oli EDF alustanud Belgias kahes asukohas arendustöid, et ehitada sinna kombineeritud tsükliga gaasiturbiini kasutavad elektrijaamad, kuigi lõplikke investeerimisotsuseid ei olnud selle kohta veel tehtud, ning oli püüdnud käivitada mõningaid projekte tootmisvõimsustele juurdepääsu saamiseks (põhjendused 43–45). Kuna EDF-il olid piiratud tegevusvõimsused, mis pealegi olid kuni 2015. aastani lepinguga seotud, siis ei esinenud olemasolevate tootmisvõimsuste juures tootmisturu ja hulgikaubandusturu märkimisväärset kattumist (põhjendus 62). Arvestades, et SPE rakendas juba mitut projekti tootmisvõimsuste arendamiseks, oli heakskiitmisotsuses siiski avaldatud tõsiseid kahtlusi, kas asjaomase koondumise tulemusena tekkinud üksus on huvitatud kahe eespool mainitud asukoha arendamise jätkamisest (põhjendused 63 ja 116); need kahtlused hajutati EDF-i ettepanekus esitatud kohustustega nende muudetud kujul (põhjendused 206–246).

11 Võimaliku kooskõlastatud mõju küsimuses on heakskiitmisotsuses arvestatud eelkõige Belgia konkurentsiasutuse argumente seoses asjaoluga, et Prantsuse riigi osalus EDF-is ja GDF Suezis tekitab kooskõlastamise ohu viimasena nimetatu ja asjaomase koondumise tulemusena tekkinud üksuse vahel. Otsuses jõutakse siiski järelduseni, et EDF-i võib GDF Suezi suhtes pidada iseseisva otsustamisõigusega ettevõtjaks ja seega tema tegelikuks konkurendiks (põhjendused 89–99).

12 Üleandmisest keeldumise otsuses annab komisjon konkurentsiolukorrale samasuguse hinnangu nagu heakskiitmisotsuses ja teeb sel alusel järelduse, et määruse nr 139/2004 artikli 9 lõike 2 punktis a sätestatud üleandmise tingimused on täidetud. Komisjoni hinnangul on tal endal siiski paremad eeldused asjaomase koondumise kontrollimiseks, arvestades, et esiteks on ta viimastel aastatel õppinud põhjalikult tundma Belgia elektriturgu ning teiseks ei puuduta Belgia konkurentsiasutuse väljendatud konkurentsiprobleemid mitte üksnes Belgia turgusid ja seetõttu on vaja neid analüüsida rahvusvahelises mõõtmes, kuid selleks ei ole nimetatud asutusel piisavaid uurimisvahendeid. Peale selle kaasneks üleandmisega oht, et asjaomane koondumine tuleb heaks kiita, omamata tingimuste seadmise võimalust, kuna kohaldamisele kuulub Belgia konkurentsiõigus (põhjendused 260–263).

**Menetlus ja poolte nõuded**

13 Hageja esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 17. mail 2010.

14 EDF esitas Üldkohtu kantseleisse 10. septembril 2010 saabunud dokumendiga taotluse astuda käesolevas asjas menetlusse komisjoni nõuete toetuseks. Vastavalt Üldkohtu kodukorra artikli 116 lõikele 1 tehti menetlusse astumise taotlus pooltele teatavaks ja nad ei esitanud sellele vastuväiteid.

15 Üldkohtu kuuenda koja esimees rahuldas menetlusse astumise taotluse 17. novembri 2010. aasta määrusega.

16 Menetlusse astuja esitas oma seisukohad 6. jaanuaril 2011 ja hageja esitas selle kohta oma kirjalikud märkused ettenähtud tähtaja jooksul, samas kui komisjon seda võimalust ei kasutanud.

17 Ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal otsustas Üldkohus (kuues koda) avada suulise menetluse.

18 Kodukorra artiklis 64 sätestatud menetlust korraldavate meetmete raames palus Üldkohus 25. märtsi 2011. aasta kirjaga komisjonil esitada teatud dokumendid ja esitas talle küsimused, millele palus kirjalikult vastata. Komisjon täitis menetlust korraldavate meetmete raames esitatud nõuded ettenähtud tähtaja jooksul.

19 Poolte kohtukõned ja nende vastused Üldkohtu suulistele küsimustele kuulati ära 11. mai 2011. aasta kohtuistungil.

20 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada heakskiitmisotsus ja üleandmisest keeldumise otsus;

– mõista kohtukulud välja komisjonilt ja menetlusse astujalt.

21 Komisjon ja menetlusse astuja paluvad Üldkohtul:

– jätta hagi rahuldamata;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

**Õiguslik käsitlus**

22 Hageja põhistab heakskiitmisotsuse peale esitatud hagi kolme väitega, millest esimene käsitleb põhjendamiskohustuse rikkumist, määruse nr 139/2004 artikli 6 lõike 2 rikkumist ja ilmselget hindamisviga komisjoni hinnangus EDF-i ja GDF Suezi struktuurilistele seostele, teine väide sama sätte rikkumist sellega, et eirati hageja õigust menetluses osaleda ning kolmas nimetatud sätte rikkumist ja ilmselget kaalutlusviga, mis tuleneb teise etapi alustamata jätmisest.

23 Üleandmisest keeldumise otsuse osas esitab hageja sisuliselt väite, et on rikutud määruse nr 139/2004 artikli 9 lõiget 3.

24 Kodukorra artikli 114 alusel eraldi dokumendiga vastuvõetamatuse väidet esitamata leiab komisjon, et käesolev hagi on vastuvõetamatu nii heakskiitmisotsuse kui ka üleandmisest keeldumise otsuse tühistamise nõudes.

*Heakskiitmisotsuse tühistamise nõue*

25 Komisjon väidab, et hagejal ei ole õigust esitada hagi heakskiitmisotsuse peale, mis ei puuduta teda ei otseselt ega isiklikult.

26 Komisjon leiab, et lisaks sellele, et hageja ei vasta vastuvõetavuse tingimustele, mis on määratletud Euroopa Kohtu 15. juuli 1963. aasta otsusest kohtuasjas 25/62: Plaumann *vs*. komisjon (EKL 1963, lk 197) tuleneva kohtupraktikaga, ei kuulu ta ka määruse nr 139/2004 artikli 18 lõikes 4 nimetatud isikute ringi, kes võivad olla komisjoni poolt ära kuulatud ja kes lausa peavad olema ära kuulatud, kui nad seda taotlevad. Niisiis ei ole hagejal menetluslikke õigusi, mida komisjon olevat rikkunud sellega, et ta ei alustanud teist etappi, mis mingil juhul ei oleks võimaldanud kolmandatel isikutel osaleda menetluses suuremal määral, kui on ette nähtud esimese etapi raames.

Sissejuhatavad märkused

27 Olgu meenutatud, et vastavalt ELTL artikli 263 neljandale lõigule saab füüsiline või juriidiline isik teisele isikule adresseeritud otsuse peale hagi esitada üksnes juhul, kui otsus puudutab teda otseselt ja isiklikult. Kohtupraktikast tuleneb siiski, et komisjoni otsuste puhul, mis käsitlevad koondumise kokkusobivust ühisturuga, tuleb huvitatud kolmandate isikute hagi esitamise õigust hinnata erinevalt sõltuvalt sellest, kas nad osutavad otsuste sisulistele puudustele (edaspidi „esimene kategooria") või väidavad,

et komisjon on rikkunud menetluslikke õigusi, mis neile on antud koondumiste kontrolli reguleerivate Euroopa Liidu õigusaktidega (edaspidi „teine kategooria").

28 Esimese kategooria puhul ei piisa ainuüksi asjaolust, et otsus võib mõjutada hageja õiguslikku olukorda, järeldamaks, et tal on hagi esitamise õigus (Üldkohtu 27. aprilli 1995. aasta otsused kohtuasjas T-96/92: CCE de la Société générale des grandes sources jt *vs*. komisjon, EKL 1995, lk II-1213, punkt 26, ja kohtuasjas T-12/93: CCE de Vittel jt *vs*. komisjon, EKL 1995, lk II-1247, punkt 36). Mis puudutab täpsemalt isiklikku puutumust, siis eespool viidatud kohtuotsuses Plaumann *vs*. komisjon (EKL 1963, lk 223) sõnastatud reegli kohaselt on nõutav, et otsus puudutaks hagejat teatavate teda iseloomustavate eriliste omaduste või faktiliste asjaolude tõttu, mis eristavad teda kõigist teistest isikutest ja individualiseerivad teda sarnaselt otsuse adressaadiga.

29 Teise kategooria puhul peab kolmandatel isikutel üldjuhul, kui määrus annab neile menetluslikke õigusi, olema õiguskaitsevahend, mis on mõeldud nende seaduslike huvide kaitseks. Mis puudutab täpsemalt füüsiliste või juriidiliste isikute kohtuvaidlusi, siis tuleb eriliselt esile tuua, et seonduvalt teatavate kolmandate isikute õigusega olla nende taotlusel komisjoni haldusmenetluses regulaarselt ära kuulatud saab liidu kohus põhimõtteliselt sanktsiooni määrata ainult komisjoni lõpliku otsuse seaduslikkuse kontrollimise staadiumis. Seega isegi juhul, kui otsus oma sisu poolest ei puuduta hagejat isiklikult ja/või otseselt, peab ikkagi tunnustama tema õigust esitada nimetatud otsuse peale hagi konkreetse eesmärgiga kontrollida, kas on eiratud menetluslikke tagatisi, mida tal oli õigus nõuda. Ainult sel juhul, kui Üldkohus peaks tuvastama nende tagatiste rikkumise, mis võis kahjustada hageja õigust teha oma seisukoht – kui ta on vastava taotluse esitanud – nimetatud haldusmenetluse käigus õigel ajal teatavaks, tuleb tal see otsus oluliste vorminõuete rikkumise tõttu tühistada. Kui hageja menetluslike õiguste olulist rikkumist ei ole toimunud, siis ainuüksi see, et ta liidu kohtu ees väidab, et haldusmenetluse käigus on rikutud tema õigusi, ei saa muuta hagi vastuvõetavaks selles osas, mis põhineb materiaalõiguslike normide rikkumist

käsitlevatel väidetel (vt selle kohta ja analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsused CCE de la Société générale des grandes sources jt *vs.* komisjon, punkt 46, ja CCE de Vittel jt *vs.* komisjon, punkt 59).

30 Sellest tulenevalt võib hagi, mille on esitanud hageja, kes ei kuulu esimesse kategooriasse, tunnistada vastuvõetavaks ainult selles osas, millega taotletakse haldusmenetluse käigus tunnustatud menetluslike tagatiste kaitset, kusjuures Üldkohus peab kontrollima sisuliselt seda, kas otsus, mille tühistamist nõutakse, eirab neid tagatisi (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused CCE de la Société générale des grandes sources jt *vs.* komisjon, punkt 47, ja CCE de Vittel jt *vs.* komisjon, punkt 60).

31 Ühtlasi tuleb täheldada, et selline eristamine tuletab meelde eristamist, mida kohaldatakse sageli seoses riigiabi valdkonda käsitlevate aluslepingu nõuetega ja mis samuti kuulub liidu konkurentsiõiguse alla ning võib seega pakkuda asjassepuutuvaid kohtupraktika näiteid, kui arvestada võimalikku kohandamist, mis on vajalik nende näidete ülekandmisel koondumiste kontrolli kohtuasjadele. Väljakujunenud kohtupraktikast nähtub, et kui hageja vaidlustab sellise otsuse põhjendatuse, millega komisjon hindas, kas abi on siseturuga kokkusobiv, siis ainuüksi asjaolu, et teda võib pidada „asjassepuutuvaks" isikuks ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses ja tal on seega õigus teatavatele menetluslikele tagatistele, ei ole hagi vastuvõetavaks tunnistamiseks piisav, vaid ta peab tõendama, et ta on erilises olukorras eespool viidatud kohtuotsuse Plaumann *vs.* komisjon tähenduses. Seevastu juhul, kui komisjon leiab sama artikli lõike 3 alusel vastu võetud otsuses, et abi on siseturuga kokkusobiv, saab asjassepuutuvate isikute menetluslike tagatiste järgimise kindlustada vaid siis, kui neil on võimalus vaidlustada see otsus liidu kohtus. Sel põhjusel tunnistab kohus vastuvõetavaks tühistamishagi, mille ELTL artikli 108 lõike 2 tähenduses asjassepuutuv isik on esitanud niisuguse otsuse peale selleks, et oleks tagatud talle viimati nimetatud sättest tulenevate menetluslike õiguste kaitse (vt selle kohta Euroopa Kohtu 9. juuli 2009. aasta otsus kohtuasjas C-319/07 P: 3F *vs.* komisjon, EKL 2009, lk I-5963, punktid 30, 31 ja 34 ning seal viidatud kohtupraktika).

Hagi vastuvõetavus selles osas, millega vaidlustatakse heakskiitmisotsuse sisu

32 Käesolevas kohtuasjas ei kuulu hageja eespool punktis 27 osutatud esimesse kategooriasse, kuna ta ei vasta eespool viidatud kohtuotsuses Plaumann *vs*. komisjon ette nähtud tingimustele, mille esinemisel otsus puudutaks teda isiklikult.

33 Esiteks mõjutab heakskiitmisotsus isikud, keda hageja esindab, ainult nende objektiivse ja abstraktse seisundi tõttu energiatarbijatena niivõrd, kuivõrd tarnehinnad võivad kasvada põhjusel, et selline otsus tingib pakkumuse kontsentreerumise, nii et see puudutab ühtviisi kõiki vaidlusalusel geograafilisel turul asuvaid elektri- ja gaasitarbijaid. Niisiis ei mõjuta heakskiitmisotsus nimetatud isikuid neid iseloomustavate eriliste omaduste või faktiliste asjaolude tõttu, mis individualiseeriks neid sarnaselt otsuse adressaadiga. Kui aga heakskiitmisotsus neid isikuid isiklikult ei puuduta, siis ei saa seda asjaolu tunnustada ka hageja puhul, kuna ühingut, mis on asutatud teatud õigussubjektide ringi ühiste huvide edendamiseks, ei puuduta isiklikult ELTL artikli 263 neljanda lõigu tähenduses otsus, mis mõjutab selle ringi üldisi huve (vt selle kohta Üldkohtu 18. septembri 2006. aasta määrus kohtuasjas T-350/03: Wirtschaftskammer Kärnten ja best connect Ampere Strompool *vs*. komisjon, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punktid 29–31 ja seal viidatud kohtupraktika).

34 Teiseks tuleb seoses võimalusega, et heakskiitmisotsus puudutab hagejat isiklikult põhjusel, et see mõjutab ühingu enda huve, nentida, et koondumise kontrolli menetluse raames seisneb see huvi eelkõige selles, et ta saab esitada oma seisukoha menetluse käigus, mille tulemusena komisjon võtab vastu otsuse koondumise siseturuga

kokkusobivuse kohta. Seega omab niisugune mõju tähtsust vaid küsimuses, kas hageja kuulub eespool punktis 27 osutatud teise kategooriasse.

35 Seega on hagi vastuvõetamatu selles osas, millega vaidlustatakse heakskiitmisotsuse sisu.

Heakskiitmisotsuse peale esitatud hagi vastuvõetavus selles osas, millega kaitstakse hageja menetluslikke õigusi

36 Küsimuses, kas hageja kuulub eespool punktis 27 osutatud teise kategooriasse, olgu meenutatud, et määruse nr 802/2004 artikli 11 punkti c teise taande alusel on tarbijaühingutel õigus olla ära kuulatud vastavalt määruse nr 139/2004 artiklile 18, kui kavandatav koondumine puudutab lõpptarbijate kasutatavaid tooteid või teenuseid. Artikli 18 lõike 4 viimane lause näeb ette, et piisavat huvi väljendavatel füüsilistel ja juriidilistel isikutel on õigus vastava taotluse korral esitada komisjonile oma selgitused. Samuti annab määruse nr 802/2004 artikli 16 lõige 1 kolmandatele isikutele, kes taotlevad kirjalikult ärakuulamist vastavalt määruse nr 139/2004 artikli 18 lõike 4 teisele lausele, õiguse esitada oma seisukohad.

37 Sellest tulenevalt võib hagejal kui tarbijaühingul, kellel on eespool punktis 1 mainitud omadused, olla menetluslik õigus, nimelt õigus olla ära kuulatud komisjoni haldusmenetluses, mille käigus kontrolliti asjaomast koondumist, juhul kui on täidetud kaks tingimust: esiteks see, et koondumine puudutab lõpptarbijate kasutatavaid tooteid

või teenuseid ja teiseks see, et ta on tegelikult esitanud kirjaliku taotluse olla selles kontrollimenetluses komisjoni poolt ära kuulatud.

38 Kui need tingimused on täidetud, on hageja poolt selle menetlusliku õiguse rikkumise tõttu heakskiitmisotsuse peale esitatud hagi vastuvõetav. Selles osas olgu täheldatud, et oma kirjalikes menetlusdokumentides osutas hageja asjaolule, et tal ei olnud õigust esitada komisjoni menetluses oma seisukohta ja menetluses osaleda, kuna heakskiitmisotsus oli vastu võetud teist etappi alustamata. Lisaks täpsustas hageja kohtuistungil Üldkohtu küsimustele vastates, et hagiavalduses esitatud väited käsitlevad nii vaidlustatud otsuste sisu kui ka tema menetluslike õiguste rikkumist.

39 Kahtlemata on õige, nagu sellele juhib tähelepanu komisjon, et koondumiste kontrolli suhtes kohaldatavad sätted ei nõua selliste kolmandate isikute nagu hageja ärakuulamist ainult teisel etapil, mistõttu hageja võimalikku õigust olla ära kuulatud ei ole rikutud sellega, et heakskiitmisotsus on vastu võetud esimese etapi tulemusena. Komisjoni see vastuväide ei mõjuta siiski üldse otsuse hageja menetluslike õiguste rikkumise tõttu tühistamise nõude vastuvõetavust. On nimelt selge, et teda ei ole üldse ära kuulatud, isegi mitte esimesel etapil. Niisiis kui eeldada, et hageja menetluslikud õigused on mõlemal etapil samad, oleks tal igal juhul õigus esitada hagi eesmärgiga lasta Üldkohtul kontrollida, kas tema menetluslikke õigusi on rikutud, olenemata sellest, millise menetlusetapi tulemusena heakskiitmisotsus on tehtud.

– Lõpptarbijatega seotud tingimus

40 Eespool punktis 37 osutatud esimese tingimuse osas olgu meenutatud, et kuigi määruse nr 802/2004 artikli 11 punkti c teine taane sätestab, et tarbijaühingutel on õigus

olla ära kuulatud vaid juhul, kui kavandatav koondumine puudutab lõpptarbijate kasutatavaid tooteid või teenuseid, ei nõua see siiski, et koondumiskava hõlmaks nimetatud tooteid või teenuseid viivitamata.

41 Lisaks tuleb täheldada, et 23. juuni 2009. aasta kirjas oli sõnaselgelt märgitud, et hageja arvates kahjustab asjaomane koondumine tarbijate huve hinna ja teenuse küsimustes ning et nimetatud kirjale vastates komisjon seda seisukohta ei vaidlustanud.

42 Kahtlemata nähtub heakskiitmisotsusest komisjoni antud hinnang, et asjaomase koondumise mõju tarbijatele on vaid teisejärguline. Komisjon tõdes nimelt heakskiitmisotsuse põhjenduses 139, et elektrienergiaga varustamise jaekaubandusturul toob asjaomane koondumine kaasa horisontaalseid kattumisi vaid selles osas, mis puudutab väikesi ja suuri tööstuslikke ja kaubanduslikke tarbijaid Belgia elektrienergiaga varustamise turul, ega viidanud kodutarbijate elektrienergiaga varustamisele. Otsuse põhjendustes 151 ja 152 möönis komisjon seevastu, et asjaomane koondumine võib mõjutada Belgia erinevaid jaekaubandusturgusid, leides samas, et tegemist on teisejärgulise mõjuga, mis ei tekita tõsiseid kahtlusi asjaomase koondumise ühisturuga kokkusobivuse küsimuses. Seda teisejärgulist mõju on mainitud ka heakskiitmisotsuse põhjenduses 207.

43 Ent isegi siis, kui mõju võib olla teisejärguline, ei ole see põhjus jätta hageja ilma õigusest olla ära kuulatud. Komisjon ei saa nimelt tõlgendada määruse nr 802/2004 artikli 11 punkti c teist taanet kitsendavalt viisil, mis piirab selle sätte kohaldamist

sisuliselt vaid juhtudega, mil koondumisel on otsene mõju lõpptarbijaid puudutavatele turgudele. See on nii seda enam, et esiteks näeb määruse nr 139/2004 artikli 2 lõike 1 teise lõigu punkt b ette, et koondumise hindamisel peab komisjon muu hulgas arvesse võtma vahe- ja lõpptarbijate huve. Teiseks tuleb vastavalt EÜ artikli 153 lõikele 2, mille sisu on identne ELTL artikliga 12, liidu ülejäänud poliitika ja meetmete määratlemisel ning rakendamisel võtta arvesse tarbijakaitse nõudeid. Lisaks on Euroopa Liidu põhiõiguste harta (ELT 2007, C 303, lk 1) artiklis 38 sätestatud, et liidu poliitikaga tagatakse tarbijakaitse kõrge tase.

44 Lõpuks ei ole komisjonil õigust lükata kõrvale tarbijaühingu taotlust olla ära kuulatud kolmanda isikuna, kes väljendab piisavat huvi koondumise asjas, andmata talle võimalust selgitada, mille poolest see koondumine võib tarbijatele huvi pakkuda (vt selle kohta ja analoogia alusel Üldkohtu 27. jaanuari 2000. aasta otsus kohtuasjas T-256/97: BEUC *vs*. komisjon, EKL 2000, lk II-101, punkt 77).

45 Seega tuleb järeldada, et hageja vastab eespool punktis 37 osutatud esimesele tingimusele.

– Tingimus, et on esitatud taotlus olla ära kuulatud

46 Eespool punktis 37 osutatud teise tingimuse osas tuleb kontrollida, kas hageja on kehtivas korras esitanud taotluse olla ära kuulatud, nagu on sätestatud määruse nr 139/2004 artikli 18 lõikes 4 ja määruse nr 802/2004 artikli 16 lõikes 1.

47 Seoses sellega tuleb kõigepealt meenutada, et hageja kinnitas 23. juuni 2009. aasta kirjas, et ta soovis asjaomase koondumise kontrollimise menetluses kasutada õigust olla ära kuulatud, mis tema arvates tulenes määruse nr 802/2004 artikli 11 punktist c. Lisaks on selge, et 23. juuni 2009. aasta kiri on varasem asjaomase koondumise kavatsusest teatamisest ja mõistagi veel varasem eelteatise avaldamisest Euroopa Liidu Teatajas.

48 Komisjon kinnitas 20. juulil 2009, et ta on selle kirja kätte saanud, ja teatas hagejale, et tema märkused võetakse arvesse asjaomase koondumise analüüsi raames, kuna seda peetakse ühenduse seisukohalt oluliseks koondumiseks.

49 Ent määrus nr 139/2004 ega määrus nr 802/2004 – nähes ette, et komisjon peab ära kuulama teatavad kolmandad isikud, kui nad esitavad vastava taotluse – ei täpsusta, millisel ajavahemikul peab taotlus olema esitatud. Eelkõige ei ole neis määrustes sõnaselgelt täpsustatud, et taotlus tuleks esitada pärast selles viidatud koondumisest teatamist või koondumise kohta teatise avaldamist.

50 Vaatamata sellele, et koondumiste valdkonda käsitlevad liidu õigusaktid selles küsimuses vaikivad, ei saa neid tõlgendada nii, et taotlus olla ära kuulatud toob kaasa komisjoni kohustuse see rahuldada, kui muud asjassepuutuvad tingimused on täidetud, isegi kui taotlus on esitatud enne asjaomasest koondumisest komisjonile teatamist. Koondumiste kontrolli valdkonda käsitlevate liidu õigusaktide kohta tuleb nentida, et sündmus, mis komisjonipoolse uurimismenetluse ametlikult käivitab, on just nimelt teatamine.

51 Selles osas olgu meenutatud, et määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 1 esimese lõigu kohaselt tuleb kõikidest ühenduse seisukohalt olulistest koondumistest komisjonile teatada enne nende läbiviimist ning pärast kokkuleppe sõlmimist, avaliku pakkumise väljakuulutamist või aktsiate kontrollpaki omandamist. Nimetatud sätte teises lõigus on lisatud, et teatada võib ka juhul, kui asjaomased ettevõtjad tõendavad komisjonile oma heauskset kavatsust sõlmida kokkulepe või kui tegemist on avaliku pakkumisega, siis pärast pakkumise tegemise kavatsuse avalikustamist, kui kavandatav kokkulepe või pakkumine tooks kaasa ühenduse seisukohalt olulise koondumise. Kolmas lõik täpsustab, et selle määruse kohaldamisel hõlmab mõiste „teatatud koondumine" ka kavandatavaid koondumisi, millest on teise lõigu kohaselt teatatud.

52 Peale selle nähtub määruse nr 139/2004 artikli 6 lõikest 1 ning artikli 10 lõigetest 1 ja 4, et komisjon vaatab koondumisteatise läbi niipea, kui on selle kätte saanud, ja peab tegema teatatud koondumise kohta otsuse hiljemalt 25 tööpäeva jooksul, kusjuures seda tähtaega saab pikendada ja/või edasi lükata juhtudel, mis on neis sätetes sõnaselgelt ette nähtud, ning see hakkab kulgema teatise kättesaamise päevale järgneval päeval või kui teatises esitatud teave on puudulik, siis täieliku teabe kättesaamise päevale järgneval tööpäeval. Selle tähtaja jooksul, mis piiritleb esimese etapi, peab komisjon otsustama, kas teatatud koondumine kuulub määruse nr 139/2004 reguleerimisalasse, ning jaatava vastuse korral, kas selle võib nimetatud etapil heaks kiita põhjusel, et see ei tekita tõsiseid kahtlusi kokkusobivuses ühisturuga, või on vaja alustada teist etappi, et neid kahtlusi põhjalikumalt kontrollida.

53 Kuna komisjon teeb määruse nr 139/2004 artikli 6 alusel otsuse ainult „teatatud koondumiste" kohta, siis on koondumiste kontrolli käsitlevate liidu õigusaktide loogikaga kooskõlas seisukoht, et see, mida kolmandal isikul tuleb teha, et olla menetlusse kaasatud, peab olema sooritatud pärast seda, kui koondumisest on ametlikult teatatud.

54 Ühtlasi tuleb tõdeda, et väga sageli liigub teave võimalike majandustehingute kohta, mis võivad kuuluda määruse nr 139/2004 reguleerimisalasse, huvitatud ringkondades ja isegi ajakirjanduses juba ammu enne seda, kui neist tehingutest võidakse komisjonile teatada kui koondumistest.

55 Selles osas võimaldab asjaolu, et taotlus olla määruse nr 139/2004 artikli 18 lõike 4 ja määruse nr 802/2004 artikli 16 lõike 1 tähenduses ära kuulatud peab olema esitatud pärast selles osutatud koondumisest teatamist, ühelt poolt kolmandate isikute huvides vältida nende taotluste esitamist siis, kui ei ole kindlaks määratud komisjoni läbiviidava kontrolli ese, mis määratakse kindlaks alles asjaomasest majandustehingust teatamise hetkel. Teisalt hoiab see asjaolu ära komisjoni koormamise ülesandega pidevalt eristada saabunud taotluste hulgast neid, mis osutavad ainult abstraktselt või isegi lihtsalt kuuldavasti võimalikele majandustehingutele, taotlustest, mis osutavad teatamiseni viivatele tehingutele.

56 Vastupidisel juhul muutuksid koondumiste kontrolli valdkonda käsitlevate liidu õigusaktidega komisjonile antud ülesanded mõeldamatult töömahukaks. Tegelikult on vajadus, et kolmandad isikud, kes soovivad olla ära kuulatud, esitaksid vastavad taotlused pärast kõnealusest koondumisest teatamist, kooskõlas kiire menetlemise nõudega, mis kohtupraktika sõnul iseloomustab koondumiste kontrolli käsitlevate liidu õigusaktide üldist ülesehitust ja kohustab komisjoni järgima rangeid tähtaegu lõpliku otsuse vastuvõtmisel (Euroopa Kohtu 18. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-202/06 P: Cementbouw Handel & Industrie *vs.* komisjon, EKL 2007, lk I-12129, punkt 39, ja 10. juuli 2008. aasta otsus kohtuasjas C-413/06 P: Bertelsmann ja Sony Corporation of America *vs.* Impala, EKL 2008, lk I-4951, punkt 49). Seega neid rangeid tähtaegu arvestades ei saa teha komisjonile ülesandeks iga teatatud koondumise puhul kontrollida, kas kolmandad isikud on juba enne teatamist huvi ilmutanud.

57 Kolmandad isikud ei saa väita, et nad ei olnud teatamisest teadlikud. Vastupidi, komisjon ise informeerib neid sõnaselgelt, kuna määruse nr 139/2004 artikli 4 lõike 3 alusel see institutsioon, kui ta leiab, et teatatud koondumine kuulub nimetatud määruse reguleerimisalasse, avaldab Euroopa Liidu Teatajas teatise ja lisab sellele asjaomaste ettevõtjate nimed, päritoluriigi ning andmed koondumise laadi ja asjassepuutuvate majandussektorite kohta. Teatise avaldamine tagab koondumisest teatamist puudutava teabe kättesaadavaks tegemise *erga omnes*.

58 Sellegipoolest – kuna ainult teatamise kuupäev omab tähtsust komisjoni kontrollimenetluse käivitamiseks – ei saa komisjon ignoreerida ärakuulamistaotlusi, mis talle saabuvad pärast teatamist, kuid enne eespool nimetatud sättes ette nähtud avaldamist.

59 Käesoleval juhul teatas hageja kaks kuud enne asjaomasest koondumisest teatamist komisjonile oma soovist olla ära kuulatud, kui institutsioon pärast asjaomasest koondumisest teatamist leiab, et see on ühenduse seisukohalt oluline koondumine. See asjaolu ei saa siiski korvata taotluse uuendamata jätmist või igasuguse hagejapoolse initsiatiivi puudumist siis, kui EDF-i ja Segebeli kavandatud majandustehingust, millest hageja oli eelnevalt teada saanud, oli tegelikult saanud nõuetekohaselt teatatud koondumine ja seega oli käivitunud määruses nr 139/2004 sätestatud menetlus, mille käigus hageja soovis olla ära kuulatud.

60 Lisaks tuleb toonitada, et hageja ei saa tugineda õiguspärasele ootusele tulenevalt komisjoni vastusest 23. juuni 2009. aasta kirjale. Selles vastuses ei kohustunud komisjon tegelikult olenevalt olukorrast hagejaga ise uuesti ühendust võtma, et too esitaks talle edasised märkused. Komisjon kohustus lihtsalt arvestama mainitud kirjas sisalduvat, juhul kui asjaomane koondumine osutub ühenduse seisukohalt oluliseks koondumiseks. Niisiis tuleb nentida, et heakskiitmisotsuse põhjendustes 89–99 näitab komisjon, et ta on arvestanud 23. juuni 2009. aasta kirjas tõstatatud küsimust, kas EDF-i

ja GDF Suezi võib pidada kaheks sõltumatuks ettevõtjaks vaatamata Prantsuse riigi olulisele osalusele nende ettevõtjate aktsiakapitalis, ning teinud järelduse, et see on nii. Seega, vaatamata sellele, kas osutatud põhjendustes esitatud seisukohad on põhjendatud ja kui põhjalik on neis sisalduv analüüs, ei saa eitada, et komisjoni käitumine on kooskõlas sellele kirjale antud vastusega.

61 Mõistagi nähtub väljakujunenud kohtupraktikast, et igal õigussubjektil, kelles liidu institutsioon talle antud konkreetsete tagatistega on tekitanud põhjendatud lootusi, on kindlasti õigus tugineda õiguspärase ootuse kaitse põhimõttele. Sellegipoolest ei saa siis, kui ettevaatlik ja mõistlik ettevõtja võib ette näha tema huve mõjutada võiva liidu meetme vastuvõtmist, ta sellele põhimõttele tugineda, kui see meede vastu võetakse (vt Euroopa Kohtu 17. septembri 2009. aasta otsus kohtuasjas C-519/07 P: komisjon *vs*. Koninklijke FrieslandCampina, EKL 2009, lk I-8495, punkt 84 ja seal viidatud kohtupraktika).

62 Antud juhul sai hageja hiljemalt eelteatise avaldamise hetkel kinnitust, et asjaomasest koondumisest on lõpuks komisjonile teatatud. Peale selle oli talle kättesaadav teave, et komisjon esiteks leidis pärast esialgset uurimist ja ruttamata ette oma lõplikust otsusest selles küsimuses, et asjaomane koondumine võib kuuluda määruse nr 139/2004 reguleerimisalasse (eelteatise punkt 3), ning teiseks palus huvitatud kolmandatel isikutel esitada oma võimalikud märkused asjaomase koondumise kohta kümne päeva jooksul teatise avaldamisest arvates (eelteatise punkt 4).

63 Neil asjaoludel oli hagejal võimalus esitada komisjonile märkusi ja seega oleks ta pidanud need esitama või vähemalt kinnitama oma taotlust olla menetluse käigus ära kuulatud. Peale selle, arvestades määrusega nr 139/2004 komisjonile kohustuslikuks tehtud tähtaegu, ei saanud hagejale olla teadmata, et otsus asjaomase koondumise kohta võib tulla väga lühikese tähtaja järel ja et selle otsusega võidakse asjaomane koondumine tunnistada siseturuga kokkusobivaks juba esimesel menetlusetapil.

64 Sellest järeldub, et hageja ei vasta teisele tingimusele, mille täitmine on nõutav, et oleks vastuvõetav tema hagi vaidlustatud otsuse peale põhjusel, et see rikub tema menetluslikke õigusi.

– Järeldused heakskiitmisotsuse peale esitatud hagi vastuvõetavuse kohta

65 Kuna hageja ei vasta eespool viidatud kohtuotsusest Plaumann *vs*. komisjon tulenevatele ega ka menetluslike õiguste kaitseks esitatud hagi suhtes kohaldatavatele vastuvõetavuse tingimustele, siis tuleb järeldada, et tal ei ole õigust esitada hagi heakskiitmisotsuse peale.

66 Seda järeldust ei saa seada kahtluse alla hageja argumentidega, mis käsitlevad tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsele, mille tähtsust toonitab Lissaboni leping eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartale siduva jõu andmisega, aga ka teatavad arengusuunad paljude liikmesriikide õiguskorras.

67 Piisab vaid sellest, kui meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa tühistamishagi vastuvõetavuse tingimust kõrvale jätta selle tõttu, kuidas hageja tõlgendab õigust tõhusale kohtulikule kaitsele (Euroopa Kohtu 22. novembri 2007. aasta otsus kohtuasjas C-260/05 P: Sniace *vs.* komisjon, EKL 2007, lk I-10005, punkt 64, ja Euroopa Kohtu 26. novembri 2009. aasta määrus kohtuasjas C-444/08 P: Região autónoma dos Açores *vs.* nõukogu, kohtulahendite kogumikus ei avaldata, punkt 70). Seega ei saa isik, keda komisjoni otsus otseselt ja isiklikult ei puuduta ja kelle huve see meede järelikult ei riiva, selle otsuse suhtes teostada õigust tõhusale kohtulikule kaitsele (vt Euroopa Kohtu 17. veebruari 2009. aasta määrus kohtuasjas C-483/07 P: Galileo Lebensmittel *vs.* komisjon, EKL 2009, lk I-959, punkt 60 ja seal viidatud kohtupraktika).

68 Eespool esitatud asjaoludest nähtub, et käesolevas asjas ei ole need tingimused täidetud ja et hagi vastuvõetamatus selles osas, millega taotletakse hageja menetluslike õiguste kaitset, on tagajärg, mis on tingitud tema tegevusetusest pärast seda, kui asjaomasest koondumisest oli komisjonile teatatud. Sellest järeldub, et hagejal ei ole alust väita, et käesoleva hagi vastuvõetamatuks tunnistamine riivab tema õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.

69 Kõigist eespool esitatud kaalutlustest tulenevalt tuleb hageja see nõue, millega palutakse heakskiitmisotsus tühistada, jätta vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

*Üleandmisest keeldumise otsuse tühistamise nõue*

70 Komisjon väidab esiteks, et üleandmisest keeldumise otsuse tühistamise nõue on vastuvõetamatu, kuna hagiavaldus ei sisalda ülevaadet väidetest, millel see nõue põhineb, rikkudes kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c.

71 Seoses sellega olgu meenutatud, et Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 21 esimese lõigu kohaselt, mida sama põhikirja artikli 53 esimese lõigu alusel kohaldatakse Üldkohtu menetluse suhtes, ja kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c kohaselt peab igas hagiavalduses sisalduma ülevaade fakti- ja õigusväidetest. See tähendab, et hagiavalduses peab olema selgitatud, milles seisneb hagi aluseks olev väide, nii et üksnes väite abstraktsest mainimisest ei piisa Euroopa Kohtu põhikirja ja kodukorra nõuete täitmiseks. Veel enam, see ülevaade – kas või lühike – peab olema piisavalt selge ja täpne, et võimaldaks kostjal valmistuda end kaitsma ja Üldkohtul hagi lahendada vajaduse korral ilma täiendavate teabematerjalideta. Õiguskindluse ja hea õigusemõistmise tagamiseks peavad selleks, et hagi või täpsemalt hagi aluseks olev väide oleks vastuvõetav, hagi aluseks olevad põhilised faktilised ja õiguslikud asjaolud nähtuma seostatult ja arusaadavalt hagiavaldusest endast (Üldkohtu 9. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas T-224/00: Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients *vs*. komisjon, EKL 2003, lk II-2597, punkt 36, ja 12. detsembri 2007. aasta otsus kohtuasjas T-308/05: Itaalia *vs*. komisjon, EKL 2007, lk II-5089, punktid 71 ja 72).

72 Tuleb nentida, et hageja on eespool osutatud tingimusi järginud. Kuigi ta ei ole täpselt selgitanud põhjusi, miks pidi komisjon käesoleva juhtumi asjaoludel üleandmistaotluse rahuldama, on ta tegelikult siiski esitanud kaebuse, et komisjon ei ole üleandmistaotlust piisava põhjalikkusega kontrollinud, mis võis tähendada institutsiooni kaalutlusõiguse kuritarvitamist, ega ole tegutsenud kooskõlas oma varasema praktikaga selles valdkonnas.

73 Sellest tulenevalt tuleb esimene põhjendus, mille komisjon vastuvõetamatuse kohta esitas, tagasi lükata.

74 Teiseks leiab komisjon, et üleandmisest keeldumise otsus ei puuduta ei otseselt ega isiklikult selliseid kolmandaid isikuid nagu hageja, erinevalt koondumise kontrolli siseriiklikele asutustele üleandmise otsusest juhtumil, mis oli arutusel kohtuasjas, milles on tehtud Üldkohtu 3. aprilli 2003. aasta otsus T-119/02: Royal Philips Electronics *vs*. komisjon (EKL 2003, lk II-1433).

75 Olgu meenutatud, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt võib huvitatud isikul koondumise asjas olla õigus vaidlustada Üldkohtus otsus, millega komisjon rahuldas siseriikliku konkurentsiasutuse esitatud üleandmistaotluse (edaspidi „üleandmisotsus") (Üldkohtu eespool viidatud otsus Royal Philips Electronics *vs*. komisjon, punktid 299 ja 300, ning 30. septembri 2003. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-346/02 ja T-347/02: Cableuropa jt *vs*. komisjon, EKL 2003, lk II-4251, punktid 81 ja 82).

76 Et vastata küsimusele, kas sama tulemuseni peab jõudma ka üleandmisest keeldumise otsuse korral, mis just vastupidi jätab sellise taotluse rahuldamata, tuleb läbida selle mõttekäigu peamised etapid, mis viis Üldkohtul eespool mainitud tulemuseni.

77 Seoses otsese mõjutamisega täheldas Üldkohus, et üleandmisotsuse otsene tagajärg on see, et koondumise või selle osa kontrollimine antakse üleandmist taotlenud siseriikliku konkurentsiasutuse ainupädevusse, kes teeb otsuse oma siseriikliku konkurentsiõiguse alusel. Seega niivõrd, kuivõrd üleandmisotsus muudab asjaomase koondumistehingu seaduslikkuse hindamise kriteeriume ja kohaldatavat menetlust, muudab see ka kolmandate isikute õiguslikku olukorda, jättes nad ilma võimalusest, et komisjon kontrollib asjaomase tehingu seaduslikkust liidu õiguse seisukohast. Selles osas on Üldkohus täpsustanud, et see järeldus ei sõltu küsimusest, kas siseriiklik konkurentsiõigus, mis üleandmisotsuse tulemusena kohaldatavaks muutub, annab kolmandatele isikutele samasugused menetluslikud õigused, nagu neile on tagatud liidu õigusega, igal juhul jäävad kolmandad isikud selle otsuse toimel ilma menetluslikest õigustest, mis tulenevad nõukogu 21. detsembri 1989. aasta määruse (EMÜ)

nr 4064/89 kontrolli kehtestamise kohta ettevõtjate koondumiste üle (EÜT 1990, L 257, lk 13; ELT eriväljaanne 08/01, lk 31) artikli 18 lõikest 4, mis on sisult identne määruse nr 139/2004 artikli 18 lõikega 4. Ühtlasi leidis Üldkohus, et üleandmisotsus takistas kolmandatel isikutel siseriiklike ametiasutuste antud hinnangute vaidlustamist Üldkohtus, samas kui üleandmist ei oleks toimunud, oleks komisjoni antud hinnanguid saanud selliselt vaidlustada (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused Royal Philips Electronics *vs*. komisjon, punktid 280–287, ja Cableuropa jt *vs*. komisjon, punktid 57–65).

78 Seoses isikliku mõjutamisega kontrollis Üldkohus eelkõige, kas siis, kui üleandmist ei toimu, oleks huvitatud isikutel koondumise asjas olnud õigus olla ära kuulatud määruse nr 4064/89 artikli 18 lõike 4 alusel. Ta tuvastas, et see õigus oli olemas, ja järeldas sellest, et üleandmisotsus, mille toimel kolmandad isikud jäävad ilma võimalusest vaidlustada Üldkohtus hinnangud, mida nad oleksid saanud vaidlustada, kui üleandmist ei oleks toimunud, mõjutas neid kolmandaid isikuid isiklikult nii, nagu neid oleks mõjutanud koondumise heakskiitmise otsus juhul, kui üleandmist ei toimu (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsused Royal Philips Electronics *vs*. komisjon, punktid 295 ja 297, ning Cableuropa jt *vs*. komisjon, punktid 74, 76 ja 79).

79 Seega tuleb tõdeda, et kolmandate isikute poolt üleandmisotsuse peale esitatud hagi vastuvõetavaks tunnistamisel võttis Üldkohus aluseks kaks kaalutlust: et liidu õigus tunnustab esiteks kolmandate isikute menetluslikke õigusi koondumise kontrolli menetluses, mille viib läbi komisjon, ja teiseks kohtulikku kaitset, et saaks vaidlustada nende õiguste võimaliku rikkumise.

80 Menetluslikud õigused ja nende kohtulik kaitse ei ole seatud ohtu üleandmisest keeldumise otsusega, mis just vastupidi tagab ühenduse seisukohalt olulise koondumise asjas huvitatud isikutele esiteks selle, et komisjon teostab kontrolli liidu õigusest lähtudes, ja teiseks, et võimalikud hagid komisjoni menetlust lõpetava otsuse peale alluvad Üldkohtule.

81 Neil asjaoludel ei saa hageja hagi esitamise õigus tuleneda sellest, et rakendatakse analoogia alusel eespool punktis 74 meenutatud kohtupraktikat.

82 Mis puudutab hageja argumenti, et üleandmisest keeldumise otsus muudab tingimusi, millest lähtudes tuleb asjaomast koondumist kontrollida, siis tuleb meenutada, et määruse nr 139/2004 artikli 9 lõige 9 jätab asjaomasele liikmesriigile võimaluse kohtusse pöörduda ja taotleda oma siseriikliku konkurentsiõiguse kohaldamist. Seevastu ei ole selle määrusega ette nähtud ühenduse seisukohalt oluliste koondumiste kontrollimise süsteemis midagi, mis annaks alust järeldada, et hagejal on õigus vaidlustada üleandmisest keeldumise otsus põhjusel, et see takistab asjaomase koondumise kontrolli ja kontrolli tulemusena tehtud otsuse peale edasikaebamise võimaluste suhtes liikmesriigi õiguse kohaldamist, mitte aga liidu õiguse kohaldamist.

83 Lisaks olgu täheldatud, et üleandmisest keeldumise otsuse peale esitatud hagi vastuvõetavus ei saa tuleneda seigast, et asjassepuutuv siseriiklik õigus võib pakkuda hagejale ulatuslikumaid menetluslikke õigusi ja/või kohtulikku kaitset, kui näeb ette liidu õigus. Õiguskindlusega on nimelt vastuolus, kui hagi vastuvõetavus liidu kohtus sõltub küsimusest, kas selle liikmesriigi õiguskord, mille konkurentsiasutus taotles tulutult koondumise kontrolli üleandmist, pakub huvitatud kolmandale isikule ulatuslikumaid menetluslikke õigusi ja/või kohtulikku kaitset, kui näeb ette liidu õigus.

Selles osas tuleb märkida, et menetluslike õiguste ja/või kohtuliku kaitse ulatus sõltub paljudest teguritest, mida esiteks on raske võrrelda ja mida teiseks mõjutavad seadusandluse ja kohtupraktika raskesti kontrollitavad arengusuunad.

84 Pealegi seisneb juba liidu kohtusse esitatud tühistamishagi eesmärk ise selles, et tagada liidu õiguse järgimine olenemata sellest, millise ulatusega menetluslikke õigusi ja kohtulikku kaitset see pakub, ning eesmärk ei ole nõuda võimalikult ulatuslikumat kaitset, mis tuleneb siseriiklikust õigusest.

85 Eelnevate kaalutluste põhjal tuleb tunnistada vastuvõetamatuks hageja see nõue, millega palutakse tühistada üleandmisest keeldumise otsus, ning järelikult ka hagi tervikuna.

**Kohtukulud**

86 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Lisaks võib Üldkohus vastavalt sama artikli lõike 4 kolmandale lõigule määrata, et menetlusse astuja kannab ise oma kohtukulud.

87 Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, tuleb hageja kohtukulud jätta tema enda kanda ja mõista komisjoni kohtukulud vastavalt komisjoni nõudele välja hagejalt. EDF kannab ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

**1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.**

**2. Jätta Association belge des consommateurs test-achats ASBL-i kohtukulud tema enda kanda ja ühtlasi mõista temalt välja kohtukulud vastavalt Euroopa Komisjoni nõudele.**

**3. Jätta Électricité de France'i (EDF) kohtukulud tema enda kanda.**

Moavero Milanesi Wahl Soldevila Fragoso

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 12. oktoobril 2011 Luxembourgis.

Allkirjad